

завжди давала шанс відчутти свою унікальність, бо поважала в кожному людину. А ми, мов малі діти, дозволяли собі слабкості, бо вірили в силу її хисту, в її авторитет, під цим покровом було і спокійно, і надійно. Втративши цю опору, ми пережили непрості часи дорослішання, часи хаосу і випробування на людські якості, на професіоналізм, на вірність кафедральним традиціям.

Кожного ранку на кафедрі нас зі світлини вітають очі Лідії Францівни. Її духовна присутність відчувається повсякчасно: і в години вирішення виробничих проблем, коли йдеться про запровадження нових навчальних планів, пошуку тематики цікавих навчальних курсів і спецкурсів, коли відбувається обговорення дисертацій та коригування їхніх тем, коли тривають пошуки експонатів для Мистецької зали Інституту філології чи підготовки до конференції; і в миті успіху: індивідуального чи кафедрального (вихід друком посібника чи збірника наукових статей, захист на Спеціалізованій раді дисертації з фольклористики чи творчий здобуток «Рок-

соланії», або ж просто вдала лекція, де студенти упевнилися іще раз у своєму покликанні й переконалися, що фольклористика — не наука про архаїку, а актуальна сфера гуманітарних знань, що дає змогу відхилити завісу власної ідентичності: хто я, якого роду-племені. Без сумніву, цю присутність відчуває кожен сьогодні, зараз. І як не вірити метафізичним теоріям, як ставити під сумнів народні уявлення про Вирій та про можливість повороту людського духу? Безсмертність людині дає Любов. Саме любов була головним життєвим, професійним і творчим рушієм Лідії Францівни. Вона любила Людину і людяність у ній. Для неї кожен студент, нехай найбільший ледар, був передусім «людською дитиною», яку гріх образити словом чи не допомогти ділом. Вона опікувалася долею кожного. Дбала про те, щоб сільські діти, якими в більшості своїй є студенти-фольклористи, «побачили світ», змогли поїхати з творчими виступами за кордон і українською піснею розбудити повагу й любов до України.

Олена ІВАНОВСЬКА, доктор філологічних наук

ЛІРИЧНИЙ ПОРТРЕТ З НЕЗАВЕРШЕНИМ ФІНАЛОМ

Пригадується січневий Київ 1965 року, коли в його засніжені, морозні обійми потрапили молоді, ще нікому не відомі поети і прозаїки, школярі, які зважилися піти у принадний простір літератури. Вона покликала їх свіжим віт-

ром шістдесятництва, яскравими дебютами Ліни Костенко, Івана Драча, Миколи Вінграновського, Василя Симоненка та ін., вірою у світлі, здавалося, нічим не затьмарені обрії творчих злетів. Юних талантів гуртував кабінет по роботі з молодими автора-

Павло Тичина і юні поети

ми при СПУ, зокрема чуйний до перших спроб пера Володимир П'янов, який заохочував молодь пізнавати плоди з таємничого дерева знання літератури. Серед учасників такого зібрання впадала у вічі тендітна чорнява дівчина з довгою косою і глибокими очима. Серед однолітків, часто охоплених розбурханими емоціями, поводитися стримано, а коли довелося читати власні вірші, то декламувала їх тихим голосом, полонила присутніх потоками проникливих медитацій, що западали в душу. Вчувалася природна культура поетичного мовлення, смак слова, яке вигравало у гравійованих строфах, іноді спалахувало блиском невимушеної метафори. Здавалося, її не цікавили га-

ласливі диспути про письменство, в які щонекрок устрявали молоді таланти. Спільну мову вона знайшла з русявою Валентиною Отрощенко, вірші якої вражали свіжою ліричною тропікою, закоріненою у традиційну образну систему, болем за вистражаним життям конкретної людини. Обидві поетки не трималися осторонь, знаходили собі близьких по духу — серед них був невгамовний М.Саченко із Шевченкового краю, який умів відрізнити фальш від істини, знався на справжній поезії, зокрема на тій, що не потрапляла до друку, поширювалася у списках, як-от вірші В.Симоненка або М.Холодного. Слухаючи їх, чорнявка майже не висловлювала своїх думок, але на її виду

відбивалося переживання високої лірики. Учасникам семінару творчої молоді та його організаторам здавалося, що перед юною поеткою, яка була наділена яскравою Божою іскрою, відкривається неабияка літературна перспектива. Звали чорнявку Лідія Говорецька. Пізніше її знали як Лідію Францівну Дунаєвську — поважного доктора філологічних наук, професора кафедри фольклористики Київського національного університету імені Тараса Шевченка та її завідувача, дослідниці народної епіки, зокрема казки і легенди.

Очолена нею кафедра перетворилася на затишну оселю, студенти й аспіранти завжди вбачали у ній чуйного наставника, наука збагатилася фаховими студіями з усної народної творчості, а фольклористика — відродженням фольклористичної школи, яку Лідія Францівна утверджувала в новому форматі, всупереч безперестанним перешкодам. Постійно заклопотана вагомими справами, вона майже ніколи не згадувала про душевні травми, про непрості родинні ситуації, ніхто не чув з її уст жодних нарікань на долю. У такій одержимості помітний був глухий відгомін непогамовного шістдесятництва з його романтичними поривами, обпаленими суворою дійсністю. На його теренах, очевидно, в роки навчання в Київському університеті імені Т.Г.Шевченка, де серед студентства другої половини 60-х вирувало літературне життя, формувалася Київська школа поетів — на противагу офіційному стандартизуванню

Юна поетеса Лідія Говорецька

«радянського спеца», шлях Лідії Говорецької, спрямований у лірику, знагла обірвався. Згодом його компенсувала наука, ставши визначальним сенсом життя. Проте в очах Лідії Францівни Дунаєвської завжди чаївся смуток, бо вона й надалі лишалася поеткою, нереалізованою у публікаціях, зате її лірична вдача накладалася на будь-які речі, до яких вона бралася, на стосунки з людьми, які відчували прихований доторк поезії. На щастя, чимало її віршів збереглося в рукописах. Вони чекають свого часу оприлюднення, часу повернення Лідії Говорецької в літературу, стежину до якої вона почала торувати в далекі 60-і. Хотілося б сподіватися, що він не за горами.

*Юрій КОВАЛІВ,
доктор філологічних наук*